

Laatsdienst: 8 januari 2012
Kapelkerk, Laat 80, Alkmaar
Voorganger: Ferdinand van Melle
Serie: Inclusief denken
Thema: Verblind en zondig?
Tekst: Johannes 9

Welkom.

Inleiding:

Vandaag gaat het over het verhaal van een blindgeborene. De mensen zien zijn handicap als een theoretisch geval en vragen naar de oorzaak: zou het soms eigen schuld zijn, of hebben zijn ouders soms iets misdaan? Het is het oeroude zoeken naar verband tussen oorzaak en gevolg, tussen daad en lot; in religieuze termen: is dat erfzonde? Het is enerzijds een legitieme zoektocht naar de redenen van onrecht, ongeluk en verdriet in de wereld, maar de antwoorden zijn beschuldigend en maken mensen klein.

Zo ketenen mensen elkaar vast aan religieuze wetten van oorzaak en gevolg met een straffende God als rechter. In dit verhaal doen dat de farizeeën, de burens en kennissen van de blindgeborene, dat doen zelfs de leerlingen van Jezus. Want vinden zij: er moet toch ergens een oorzaak zijn? Zij allen bekijken de zaak van de buitenkant. Theoretisch. Jezus ziet meer, hij ziet de mens aan naar de binnenkant, de mens zelf. En hij doorbreekt het schema van schuld en onvolmaaktheid door een daad van heelmaking. De mensenzoon. Al blijven veel raadsels, het geeft zicht op bevrijding.

Gebed

Gij Eeuwige, vader, moeder, van horen zeggen kennen wij u, en tegelijk zo nabij, bereik ons met uw nabijheid. Wij die met open ogen verblind raken in dit leven door geld, hoogmoed, spullen, drank, eigen gelijk... Nu wij de ogen biddend sluiten open gij ons dan naar uw licht, naar wat er toe doet omwille van uw koninkrijk. Door Jezus Christus, onze Heer, amen

Lezing:

Het verhaal uit het Johannesevangelie over de jongen die blind geboren is, is een lang verhaal. 40 verzen. Ik lees het begin. Over wat er tussen Jezus en die jongen gebeurde. Wat er daarna gebeurde en hoe iedereen daaromheen daarop heeft gereageerd dat komt straks.

Lezen Joh.9: 1-9

Inleiding meditatie

De jongen is blind geboren. Gehandicapt. Waarom? De mensen zoeken naar oorzaak en gevolg, de relatie tussen wat je doet en wat je overkomt, tussen lot en daad. In religieuze zin: erfzonde. Jezus kent die theorie, want hij is immers zelf farizeeër en Schriftgeleerde. Maar wel een theorie die zo wart-wit is dat hij mensen verblindt en de vrijheid verraft.

Zo lijkt er een antwoord, maar helpt dit antwoord?

De vraag op zich is eigenlijk heel terecht. Een existentiële vraag. Maar iedereen gaat de vraag als een geval op zich beoordelen en zien niet de jongen, maar 'het geval'.

Maar wie zo kijkt blijkt blind te zijn.

Want niemand ziet die jongen. 'in het voorbijgaan' zag Jezus hem. Maar hij zag! Zo doorbreekt Hij het schema van oorzaak zoeken voor schuld en onvolmaaktheid niet met een of andere theorie, maar door die jongen aan te raken. In de taal van blinden is aanraken zien.

Jezus raakt hem uitgerekend ook nog aan op de plek van zijn handicap. Met heel basale dingen als speeksel en aarde. Daarmee maakt hij iets zichtbaar van Gods koninkrijk. Er blijven veel raadsels, veel dingen begrijpen wij niet,

oorzaak en gevolg is vaak bizar, maar deze jongen komt tot zijn recht, en daarmee wordt de Eeuwige geëerd.

Het geeft wel te denken: waar ben ik verblind?

Nu laten we iedereen in dit verhaal aan het woord: een farizeeër, Jezus, zijn moeder, de buurvrouw en de jongen zelf. Misschien hoort u in hun woorden uzelf wel meepraten!

En het lied 'wek mijn zachtheid weer' zal alles verbinden.

Een Farizeeër

Als farizeeërs hebben wij de heilige taak te waken tegen chaos, en we hebben de wet van Mozes als richtsnoer. Als je het volk zijn gang laat gaan, wordt het een rommeltje. Die Mozeswetten daar houden wij ons aan, tot in de puntjes en komma's; dat is de manier om eerbiedig te leven, dicht bij de Eeuwige. Zo doen wij ons uiterste best een voorbeeld te zijn voor hoe het moet. Daarom zorgen we ervoor dat de mensen niet het slachtoffer worden van geestelijke losbollen en kwakzalvers. Daarom moesten we precies weten wat er met die blinde bedelaar is gebeurd. Daarom hebben we hem scherp ondervraagd, en zijn ouders ook. Niet dat die man ons wat kan schelen, bedelaars zullen er altijd zijn, ook blinden of doven, maar wij willen goed zicht hebben op hoe en wat en zeker nu ook een collega van ons in het geding is. Dat luistert nauw. En jammer genoeg gaat onze collega Jezus steeds meer die kant op. Die roept dingen over waarheid en bevrijding, buiten de regels; dat kunnen wij niet tolereren. Die doet maar wat, en we hebben nu gehoord dat hij zegt dat hij ook nog door dat soort dingen Gods Werk zichtbaar maakt! Dat kan echt niet. Vrijheid van meningsuiting ok, maar binnen de wet! Anders zijn we gedwongen je buiten te sluiten. En dat die bedelaar nu zegt dat hij kan zien, wij zien daar Gods werk niet in! Komop wat zou hij meer zien dan wij?

Jezus. Mijn God, daar gaan ze weer zo'n theorievraag stellen, zelfs mijn eigen leerlingen! Dat mijn andere collega farizeeërs dat doen ok, maar mijn vrienden Johannes, Petrus, Jacobus! Jeeminee. Ze denken dat het zo werkt: van het algemene naar het bijzondere. Eerst de theorie dan de praktijk. Maar zo werkt het niet altijd. Niet bij de Eeuwige, geprezen zijn naam. Niet bij levende mensen Daar is het andersom. Daar begint het bij de mens zelf. Bij eerst iemand echt zien, aanraken, mee helpen opbouwen en helen. Het gaat niet aan iemand vast te pinnen op verleden of afkomst. Het gaat om bevrijding naar de toekomst. Dat heb ik gedaan bij deze blinde jongen, in naam van GodsGeest. Ik heb gedaan wat volgens het eerste boek van Mozes de Schepper ooit heeft gedaan: met aarde en water een mens boetsen. Een heel mens scheppen, een vrij mens met een ander mens tegenover zich! Kunstwerk! Ik geloof dat dat werkt. Dat je dan als mens meer gaat zien en horen, al blijven er storende raadsels over lijden en onrecht. Maar waar je boetseert bouw je op. Dan blijf je niet meer stekeblind, maar ga je meer zien wie je zelf bent, wie je naaste is, hoe God je in de vrijheid zet. Dat kan je elkaar aandoen in liefde. Daar wordt iets van de hemel op aarde zichtbaar, het koninkrijk Gods. Het is al begonnen, zie je wel?

De Moeder:

Ik ben zijn moeder. Je wil niet weten hoe zwaar we het hadden met onze zoon. We waren nooit vrij, altijd zorgen, en nu schijnt hij weer te kunnen zien! Het is niet te geloven.

Hoe het komt? Ja dat vroegen die synagogeleraars, die tempelpolitieagenten, ook aan ons. Die begonnen ons uit te vragen, net een verhoor of wij boeven waren! En later werden we weer opgehaald moesten we nog een keer voor komen! Wij moesten verklaringen afleggen. Wij keken wel uit om teveel te zeggen, je weet nooit wat ze ermee doen. Verder weten we toch van niks? Bovendien, en daar moeten we ook op letten, we krijgen ook nog wel eens geld van ze omdat we arm zijn, dus we moeten ze ook te vriend houden, nee laat ons er in godsnaam buiten! We hebben wel gehoord dat onze zoon tegen die man, die Jezus, dingen heeft gezegd, die wij nooit zouden durven zeggen: dat hij nu geloofde en nu ziet en vrij is.. Wij voelen ons niet vrij, o nee. Wat zou het heerlijk zijn als hij weer kan zien! En heerlijk als wij gewoon kunnen zeggen wat je denkt. En vrijuit kunt zeggen waar je echt zicht op hebt. Dat is pas vrijheid! Begrijp je wel waarom wij voorzichtig blijven? En jij? Ben jij ook zo? Of zien jullie dat anders?

De buurvrouw

Zielig zo'n jongen, die moet zijn hele leven bedelen. Zijn vader bracht hem elke ochtend naar zijn vaste plekje en haalde hem bij donker weer op. Een paar stuivers had hij dan, want hij kan niet op de zak van zijn ouders leven. Hebben we ook altijd zielig voor die ouders gevonden. Goddank hebben wij zoiets ergs niet. Onze kinderen zijn gezond. Je zal maar zo'n kind hebben dat het niet verder schopt dan bedelaar. Echt zielig. Maar goddank ging dat onze deur voorbij, al weet je nooit.. En nu schijnt het dat er iets met die jongen gebeurd is. Wij geloven het niet echt. Wat kan er nu gebeurd zijn? Het is zoals het is en dat blijft zo. De wereld is hard. Nee, hier zal wel een vergissing in

het spel zijn. De wens is de vader van de gedachte! Tja, zielig ook voor die ouders, die zich nu misschien blij maken met een dooie mus en straks merken dat het maar een gerucht was. Tja zo is de wereld. Zulke dingen gebeuren. Laten wij maar gewoon blijven. Anders ga je teveel opvallen, zie je! Maar zoals ik al zei: ik ben blij dat onze kinderen gezond zijn.

De blindgeborene

Wat zaten ze allemaal te kletsen over mij! Iedereen ging ineens vragen stellen over of ik blind was geboren en wat mijn ouders daaraan konden doen. Jaren laten ze je aan de kant van de weg zitten, iedereen loopt voorbij en ineens gingen ze óver me praten. Niet mét me, maar óver mij. Alsof ik een geval ben, een godsdienstig probleem! Over zonde gingen ze praten en gingen zelfs mijn vader en moeder de schuld geven, godgeklaagd gewoon! Die lieve mensen die altijd voor mij zorgden en vol verdriet waren dat ik blind was!

Maar er was een man die niet mee kletste, ik merkte het aan zijn stem. Ik hoorde hem spugen en zand schrapen op de grond en voelde toen iets zachts aan mijn ogen, dat voelde heel goed en hij zei iets tégen mij, ja ja tegen mij!: ga maar naar Siloam, de stadsbron en was je daar. Ik dacht eerst: ja kom nou, op de tast met die blubberogen zeker? Wat moest ik? Ik heb mensen weleens horen zeggen: eerst zien en dan geloven. Maar, jullie snappen wel, dat heeft bij mij nooit echt gewerkt! Maar toen die man mij had aangeraakt dacht ik: ik voel me vrij om het precies andersom te doen: Eerst geloven, dan zullen we wel zien! Daarom ben ik naar die bron gegaan. Eerst die man vertrouwen, dan kijken wat er te zien is! En dáár kwam het zien. was zo. En nu gaat een wereld voor me open! Goddank! Zo zie je maar! Eerst geloven, dan zien!

Tekst (bewerkt) Tafelgebed:

Gij die weet wat in ons is en nooit gezegd kan worden
Hoor ons die zoeken naar u, open onze ogen.

Gij die uw weg gaat ongezien
God van vreemdelingen, lopend vuur, ongehoord en ongezien in deze wereld
Open de deuren van uw licht, dat wij u zien.

Gij die bevrijder wordt genoemd
Ontknoop de touwen die ons binden
Maak ons los van onze verslaving
aan macht, aan geld en goed, aan kortzichtigheid

Gij die bevrijder wordt genoemd
Geef ons te zien een land waar het goed is, een stad die leefbaar is
Een huis van vrede, een tafel van samen, een bed van liefde

Open onze ogen om Hem om ons heen te zien, uw mens, Jezus uit Nazareth
Die dat uit uw hand verwachtte en deed, die zijn ziel uitgoot in de wereld
Die als een lam is geslacht, als brood gebroken, als wijn gedronken.
Laat ons zien dat door dit samen te doen, brood en wijn,
dat uw koninkrijk komend is, ondanks alles wat het tegendeel lijkt
Laat gij ons werkelijk zien dat uw nieuwe hemel en nieuwe aarde dichtbij is

Laat ons eten van dit brood en drinken uit deze beker
En zien dat Hij zal komen om recht te doen aan levenden en doden.

Bidden wij de woorden die Hij ons op de lippen legde

Onze Vader die in de hemel zijt
uw Naam worde geheiligd
uw koninkrijk kome
uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel
Geef ons heden ons dagelijks brood

En vergeef ons onze schulden
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven
En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze
Want van u is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid amen.

Vredegroet: bij de tekenen van brood en wijn zien wij verder. En dan zie je ook om je heen. Laten we elkaar daarom groeten met de vredegroet: De vrede van Christus zij met u!

Bij de tekenen van brood en wijn: Kijk maar, gewoon brood,matzes, uit een pakje. Gewone wijn. Maar we mogen hierin meer zien: brood uit de hemel, wijn van Gods koninkrijk. Een voorsmaak, een vooruitblik op Gods toekomst. Deel daarin. Wees welkom want alles staat klaar.

Zegenbede voor de dagen van dit nieuwe jaar 2012

God moge zijn in jullie gedachten en overwegingen
God moge zijn in jullie spreken en zwijgen
God moge zijn in jullie hart en gevoel
God moge zijn in jullie komen en jullie gaan. God moge zijn in jullie ogen tot inzicht en uitzicht

in de naam van de Vader Zoon en Heilige Geest AMEN